- POLITISK NOTAT

Dansk Erhverv: Kickstart produktiviteten og indfør et velstandsmål på 40 mia. kr.

Danmark har et ben i en produktivitetskrise

Produktivitetsvæksten i dansk økonomi har gennemgået en bemærkelsesværdig opbremsning de seneste år. Konkret viser de foreløbige Nationalregnskabstal, at den årlige timeproduktivitet (BVT pr. præsteret time) i gennemsnit har ligget på 0,7% om året i perioden fra 2019 til 2023. Det er en lav produktivitetsvækst i en historisk kontekst. Og det er særlig udfordrende, eftersom det er industrien med medicinalindustrien i spidsen, der stort set har stået for hele produktivitetsvæksten siden 2019. Produktivitetsvæksten ekskl. medicinalindustrien fremstår endnu svagere, også sammenlignet med en række af vores nabolande.

Til sammenligning lå den gennemsnitlige årlige produktivitetsvækst på 1,0% i den 15-årige periode op til fra 2005-2019.

En forskel i den årlige produktivitetsvækst på ca. 0,3 procentpoint lyder måske umiddelbart ikke af meget, men ligesom med renters rente, så er det en forskel der gentages år for år, og som derfor vokser til et betydeligt beløb over tid. Havde timeproduktiviteten fulgt det historiske gennemsnit fra perioden 2005-2019, over de seneste fire år, så ville vores BNP alt andet lige have ligget 31 mia. kr. (1,2 pct.) højere i 2023.

Hvis produktivitetsvæksten låser sig fast på det lave niveau, så vil BNP i 2035 alt andet lige være 100 mia. kr. mindre, svarende til 3,5%. Det svarer til, at en gennemsnitlig butiksmedarbejder ville få 8.500 kroner mindre i løn per år (efter skat). Det tilsvarende beløb for en sygeplejerske lyder på 11.600 kr.

Velstandsmål på 40 mia. kr. i 2035

Vækst i arbejdsstyrken og vækst i produktiviteten er de to store stilleskruer til at opnå øget velstand i Danmark. Mens det er positivt, at der har været et øget fokus på at øge arbejdsudbuddet, er der desværre alt for lidt fokus på at øge produktiviteten i Danmark.

I en tid med massiv demografisk modvind og haltende produktivitet, er der mere end tidligere brug for et ambitiøst mål for stigende vækst og velstand i Danmark. Det gælder både i det offentlige og i det private.

Derfor foreslår Dansk Erhverv, at regeringen sætter sig et mål om at øge produktiviteten og velstanden i Danmark frem mod 2035 med mindst 40 mia.kr. gennem politiske initiativer.

En ambitiøs vækstpakke skal bidrage til at nå målet.

Vækstpakke skal kickstarte produktiviteten i det private og offentlige

Dansk Erhverv foreslår, at regeringen kickstarter den danske produktivitet og velstand ved at investere 10 mia. kr. i initiativer, der øger produktiviteten og dansk velstand. Det skal bidrage til at nå dele af velstandsmålet på 40 mia. kr.

Dansk Erhverv peger på 5 initiativer, der skal kickstarte produktiviteten i den private og offentlige sektor og øge den danske velstand med mindst 20 mia. kr.

1) Sænk selskabsskatten til 19 pct.
Selskabsskatten er den mest produktionshæmmende skat og den mest tydelige og konkrete konkurrenceparameter for danske virksomheder i forhold til deres udenlandske konkurrenter.

Dansk Erhverv foreslår, at skatten sænkes fra de nuværende 22 pct. til 19 pct.

En sænkelse til 19 pct. vil sikre, at Danmark ligger på et konkurrencedygtigt niveau sammenlignet med øvrige små, åbne økonomier i Europa. Desuden bidrager lempelsen til at øge investeringer i et moderne og effektivt kapitalapparat og gøre det mere attraktivt at investere og lægge forskning og produktion i Danmark.

2) Målsætning om at reducere mængden af regler og byrder med 25 pct.
En analyse fra Dansk Erhverv viser, at mængden af administrative byrder vil stige fra 30 mia. kr. til 36 mia. kr. årligt de kommende år. Mens man i USA og andre dele af verden understøtter erhvervslivet med færre regler, pålægges danske og europæiske virksomheder flere og flere regler og byrder, der påvirker konkurrenceevnen.

Derfor foreslår **Dansk Erhverv**, at der sættes en målsætning om at reducere mængden af regler og byrder med 25 pct, så vi

Selvom meget af den nye lovgivning kommer fra EU, så er det nationalt, at man kan lægge kimen til administrative forbedringer og lempelser. Derfor mener **Dansk Erhverv, at** man bør følge implementeringen af nye EU-regler op med national handling.

Når der bliver indført nye EU-regler, så bør det derfor altid følges op af oprydning i danske parallelregler – i modsætning til i dag, hvor EU-reglerne oftest implementeres oven i de danske regler, med dobbeltregulering og dårligt samspil til følge.

Udover en fremadrettet proaktiv tilgang til området, så bør man allerede i dag rydde op i særligt de danske selskabsskatteregler, som langt hen ad vejen i løbet af årene er blevet dubleret af EU-lovgivning. Helt konkret foreslår Dansk Erhverv at sanere i de danske regler om: Rentefradragsbegrænsning, hybrid mismatch og cfc-beskatning.

3) Hæv F&U-fradraget til 130 pct.
Stærke offentlige og private forskningsmiljøer er helt afgørende for at have højproduktive virksomheder. Det er her frøene til fremtidens største opfindelser og innovationer findes. Den lektie har de lært i Kina og USA, der spurter fra EU på en meget lang række områder f.eks. digitalisering og kunstig intelligens.

Mens USA har næsten 50.000 af de vigtigste patenter på it-området, har Kina næsten 30.000 og EU har som helhed blot 10.000[1]. I Danmark bruger vi betydeligt færre midler på at understøtte forskning og udvikling i det private erhvervsliv end de øvrige OECD-lande.

Dansk Erhverv foreslår, at fradraget for virksomhedernes forskningsinvesteringer skal hæves til 130 pct. og uden investeringsloft. Det skal bidrage til at øge forskningen i de danske virksomheder og øge produktiviteten gennem mere innovative, højteknologiske og vidensbaserede virksomheder.

[1] https://www.berlingske.dk/virksomheder/europa-staar-til-at-blive-overhalet-af-globale-stormagter-vi-har

4) Kandidatreformen skal genforhandles

Kandidatreformen fra 2023 betyder, at en lang række uddannelser forkortes i længden. Dertil bliver der lagt et samlet loft over antallet af pladser på landets universiteter, så de ikke fremadrettet kan følge med efterspørgslen. Langt de fleste universitetsuddannelser har en endog meget høj produktivitet, og dermed også både et højt bidrag til velstanden i Danmark og en høj skattebetaling.

Derfor er det meget problematisk for dansk velstand og adgang til velkvalificeret arbejdskraft, at uddannelserne på denne måde forkortes eller helt lukkes. Alene sektordimensioneringen forventes at koste 13 mia. kr. i tabt velstand årligt på lang sigt.

Reformen havde oprindelig til formål at gøre universitetsuddannelserne mere erhvervsrettede. Det er et godt formål, men det ser ud til at være forsvundet i de politiske forhandlinger. Tilbage står i stedet en reform, der sænker dansk produktivitet, gør det sværere at rekruttere højtuddannet arbejdskraft og som sænker dansk velstand.

Dansk Erhverv foreslår derfor, at kandidatreformen genforhandles og sektordimensioneringen afskaffes.

5) Den offentlige sektor skal arbejde smartere og mere effektivt

Værdien af den offentlige service afhænger af, hvor mange penge der bruges, og hvor effektivt pengene bruges. I den offentlige debat er der primært fokus på, hvor mange penge, der bruges på offentlig service, men værdien for den enkelte borger eller virksomhed kan også afhænge af, hvor meget service, der leveres for pengene.

Produktiviteten i den offentlige sektor er siden 2015 stagneret eller været faldende. Opbremsningen sker tilmed på et tidspunkt, hvor der over de kommende mange år er udsigt til mangel på hænder i den offentlige og private sektor. Det er en uacceptabel og dyr situation, at produktiviteten i den offentlige sektor er bremset helt op.

Der er brug for at genstarte produktivitetsvæksten igennem et politisk fokus og konkrete målsætninger på området. Det skal bidrage til at indfri potentialet i at gøre tingene smartere i det offentlige og på sigt frigive hænder til andre områder. Selv om der er usikkerheder ved hastigheden af produktivitetsgevinsterne, især på helt ny teknologi som AI, skal vi handle på potentialerne, og samtidig have øje for de mange lavthængende frugter som velafprøvede digitale løsninger tilbyder. Mange kommuner er allerede godt i gang. Men de gode eksempler skal udbredes til endnu flere og vi skal gå fra pilotprojekter til skalering.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der udarbejdes en national handlingsplan om at udvikle den offentlige sektor til at arbejde smartere og mere effektivt på tværs af stat, regioner og kommuner.
- Planen skal indeholde konkret måltal for frigivelse af administrative offentlige årsværk gennem effektiviseringer.